

στο μικροσκόπιο...

Στη δίνη του «τυφώνα» Ομπάμα η Ευρώπη

Του Δ.Π. ΔΗΜΑ

Η σύνθετη εικόνα των ημερών με τις διαδοχικές πολυμερείς και διμερείς συναντήσεις κορυφής, πέραν των επιμέρους σοβαρών διεθνών ζητημάτων -παγκόσμια οικονομική κρίση, αμερικανο-ρωσικά, Αφγανιστάν, Ιράν, Μ. Ανατολή-, κατέγραψε μια πραγματικότητα και αυτή δεν είναι άλλη από τη διαπίστωση πως οι αμερικανο-ευρωπαϊκές σχέσεις βρίσκονται στην κεντρική σκηνή των εξελίξεων.

Από την πορεία της σχέσης αυτής θα επηρεαστεί εν πολλοίς το πλαίσιο του υπό διαμόρφωση διεθνούς γεωπολιτικού γίνεσθαι που θα καθορίσει τις τύχες της ανθρωπότητας για τις επόμενες 10ετίες, κατ' αναλογία και ίσως κατά πολύ περισσότερο με τα όσα διημιέφθησαν και ακολούθησαν τη σύνοδο του ΝΑΤΟ στη Ρώμη το '91, η οποία καθόρισε την παγκόσμια ασφάλεια αμέσως μετά τη λήξη της ψυχροπολεμικής περιόδου.

Από πλευράς Ουάσιγκτον, όπως διαπιστώνεται, ακολουθείται ένας φρενήρης ρυθμός που γεννά πλείστα όσα ερωτήματα για το κατά πόσον οι αποφάσεις της κυβέρνησης Ομπάμα αποτελούν, πράγματι, το απαύγασμα σοβαρής στρατηγικής σκέψης και ενδελεχούς μελέτης των συναφών επιπτώσεων και δεν είναι απλώς το επιπόλαιο επακόλουθο αναγκαίων ενεργειών εντυπωσιασμού εκ μέρους της σχετικά αδοκίμαστης ομάδας των ανώτατων λειτουργών που απαρτίζουν και χαράσσουν την αμερικανική πολιτική εθνικής ασφάλειας.

Η προχειρότητα, επί παραδείγματι, με την οποία φέρεται να σχεδιάστηκε και ανακοινώθηκε η επίσκεψη Ομπάμα στην Τουρκία (σ.σ.: η επί των Εξωτερικών υπουργός Χίλαρι Κλίντον λέγεται πως ενημερώθηκε εν πτήση από τη Γενεύη στην Αγκυρα) εκτιμάται πως είναι ενδεικτική του modus operandi της νέας δομής του NSC στη λήψη αποφάσεων, που, κατά το γνωστό στίλ του Αμερικανού προέδρου, φέρει τη «σφραγίδα» του Ομπάμα, με την «επί τόπου λήψη αποφάσεων».

Σ' αυτή την περίπτωση ελλοχεύουν πλείστοι κινδύνοι γιατί, όπως συμβαίνει σε ανάλογες περιπτώσεις, αγνοούνται ή κατ' ελάχιστον λαμβάνονται υπ' όψιν ιστορικές διαστάσεις και συγκυρίες.

Σε συνδυασμό, εκφράζονται επι-

φυλάξεις από σοβαρούς παράγοντες του κατεστημένου εξωτερικής πολιτικής για την ορθότητα των αποφάσεων Ομπάμα που «κατακλίζουν» τη διεθνή σκηνή, λόγω της «βιασύνης» με την οποία λαμβάνονται και ανακοινώνονται, και κατ' επέκταση εγείρονται ερωτήματα για το κατά πόσον θα συμβάλουν αποτελεσματικά στις αναγκαίες «διορθώσεις» των όσων κληρονόμησε ο Αμερικανός πρόεδρος από τον προκατόχο του, και δεν θα παραμείνουν επιδερμικές διακηρύξεις. Ετσι, με τη... «φόρα» που έχει πάρει ο κ. Ομπάμα οι πολιτικές του ενδεχομένως να καταλήξουν να μη διαφέρουν από εκείνες του κ. Μπους και, αποτελώντας κατ' ουσίαν την άλλη, πιο ωραιοποιημένη όψη του ίδιου νομίματος, να καταστούν πλέον επικίνδυνες από τη διάψευση προσδοκιών, που τόσο ευχερώς καλλιεργήθηκαν με τον... «ερχομό» του.

Ο Λευκός Οίκος πρόβαλε έντονα την άποψη πως η παρουσία Ομπάμα στην Ευρώπη απέβλεπε στην «επαναδραστηριοποίηση» συμμαχιών και συμμάχων της Αμερικής, γιατί έτσι, όπως ισχυρίζονται εκεί, θα αντιμετωπιστούν από κοινού οι παγκόσμιες προκλήσεις.

Η διαπίστωση αυτή δεν θα μπορούσε ν' απέχει περισσότερο από την πραγματικότητα και είναι δύσκολο να γίνει πιστευτή από τους επαίοντες.

Τούτο, δε, διότι παρά την πολλή κουβέντα που εκπορεύεται από την Ουάσιγκτον περί παγκόσμιας συνεργασίας και τα τοιαύτα, μια βαθύτερη ανάλυση καθιστά προφανές πως η παγκόσμια κοινή

γνώμη παραμένει άφωνος θεατής μπροστά σ' ένα «χοντρό αλισβερίσι» διεθνών διαστάσεων -από τα μεγαλύτερα αυτού του είδους- επί τη βάση και πρωτίστως των εθνικών συμφερόντων και επιδιώξεων των βασικών παικτών της διεθνούς σκηνής.

Από αυτή τη σκοπιά, είναι προφανές ότι βρίσκεται υπό εξέλιξη ο επαναπροσδιορισμός του παγκόσμιου γεωπολιτικο-οικονομικού συστήματος, με τους Αμερικανούς να επιδιώκουν μέσα από μια επικίνδυνη και ανιστόρητη προσέγγιση να διασφαλίσουν και πάλι την πρωτοκαθεδρία και να επιβάλουν τους δικούς τους κανόνες και τις επιδιώξεις, με τους Ρώσους να επιχειρούν να σιγουρέψουν την «αναγνώριση» της «δικής» τους σφαίρας επιρροής και με τους Ευρωπαίους-Γερμανούς και Γάλλους να ενεργούν με μεγαλύτερη αυτοπεποίθηση και πλήρη επίγνωση των γεωπολιτικών και εθνικών συμφερόντων τους.

Η συνάντηση κορυφής των G-20 στο Λονδίνο ήταν ένα σοβαρό τεστ μέσα από νέα δεδομένα στην πολύπλοκη αμερικανο-ευρωπαϊκή σχέση, με την Ουάσιγκτον σαφώς να επιδιώκει να ισχυροποιήσει τη θέση της στο διεθνές οικονομικό σύστημα με τον αποκληθέντα κατ' επίφαση «ιστορικό συμβιβασμό» αλλά, κατ' ουσίαν, διαπραγματευτικό ελιγμό στον γερmano-γαλλικό άξονα, με την επικοινωνιακή προσδοκία (σ.σ.: κατά βάθος δεν το πιστεύει) πως θα πάρει κάποια ουσιαστικότερα ανταλλάγματα, εν καιρώ, στην υπόθεση του Αφγανιστάν.

Με την τακτική αυτή απετράπη ε-

πί του παρόντος η ρήξη στους κόλπους της Συμμαχίας, η οποία, ούτως ή άλλως, έχει καταστεί «αδιάφορη έως ξεπερασμένη» και απροσάρμοστη στη νέα παγκόσμια γεωπολιτική πραγματικότητα με «αγκυλώσεις» του παρελθόντος και δεν αποτελεί πλέον αξιόπιστο φόρουμ πολιτικού διαλόγου.

Εξάλλου, μεταθέτοντας για αργότερα τη «νέα θεμελιώδη αντίληψη για το πού βαδίζει η Συμμαχία», κατά τη σχετική ρήση Στάινμαγερ, του Γερμανού ΥΠΕΞ, αποφεύγεται επί τους παρόντος η σύγκρουση γιγάντων, ήτοι ΗΠΑ και Γερμανίας, και επιπλέον αυτό δίνει χρονικά περιθώρια στην Ουάσιγκτον ν' αξιολογήσει τις συμμαχίες της και, ενδεχομένως, ν' αναζητήσει νέες για την επίτευξη των στόχων της.

Επιπλέον, η ευρωπαϊκή επιμύηση του Ομπάμα θα καταδείξει, εν καιρώ, κατά πόσον ο Λευκός Οίκος θα στηριχθεί σε μια εμβυθισμένη και διευρυμένη σχέση με τους Ευρωπαίους, ιδιαίτερα κάτω από συνθήκες σοβαρής απόκλισης συμφερόντων, στη χάραξη νέας ευρωπαϊκής αρχιτεκτονικής ασφάλειας.

Αλλως, όπως σκιαγραφήθηκε σε ενημερώσεις στον Λευκό Οίκο τις ημέρες προ της αναχώρησης Ομπάμα για Ευρώπη, οι Αμερικανοί στοχεύουν σε «αναζωογόνηση» της σχέσης τους με την Τουρκία, την οποία «βλέπουν» για έναν πολύ ευρύτερο γεωπολιτικό ρόλο που, πέραν της ισλαμικής διάστασης και της «αναχαίτισης» της Ρωσίας θα μπορέσει, κατ' αυτούς, ν' αποτελέσει «αντίβαρο» στον γαλλο-γερμανικό άξονα.

Επ' αυτού ας σημειωθεί πως ήταν «μελετημένη» η αντίδραση Σαρκοζί στην υπέρ της Τουρκίας παρέμβαση Ομπάμα για ένταξη της στην Ένωση.

Την άποψη, εξάλλου, πως το κέντρο βάρους έχει μετακινηθεί από τη Γερμανία στην Τουρκία ασπάζονται πολλά στελέχη της κυβέρνησης Ομπάμα, με προεξάρχοντα τον Ρίτσαρντ Χόλμπρουκ, που τώρα ασχολείται με το Αφ-Πακ, όπως του αρέσει να λέει για Αφγανιστάν και Πακιστάν.

Τέλος, δεν θα πρέπει να διαφεύγει την προσοχή πως βαθύτερα στο αμερικανικό σκεπτικό βρίσκεται πάντα η έντονα χαραγμένη επιθυμία τής, παντί τρόπω, τρόπου, υπονόμευσης της γαλλο-γερμανικής επιρροής στη λοιπή Ευρώπη και η αναβάθμιση της Τουρκίας φαίνεται πως έρχεται στην ώρα της.